

Project:

Eindrapportage onderzoekspilot Turboliquidaties

Projectcode: 1298

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1. Documenteigenschappen	4
2. De onderzoekspilot turboliquidaties	4
2.1 Historie, doelstelling en opdrachtformulering project.....	4
2.2 Duur onderzoekspilot	5
3. Ontwikkeling aantal turboliquidaties in de tijd.....	6
4. Stand van zaken Wetsvoorstel Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie.....	6
5. Opzet onderzoekspilot naar misbruik turboliquidaties.....	8
5.1 Analyse op basis van risicofactoren.....	8
5.2 Validatie door kantoren MKB	13
5.3 Niet voldoen aan artikel 2:19 lid 4 BW	15
5.4 Nadere analyse omzetbelasting	17
5.5 Nadere analyse coronasteunmaatregelen	22
6. Aanbevelingen uit de eerste rapportage.....	23
7. Hoe nu verder met het fenomeen turboliquidaties?	25
7.1 Algemene bevindingen.....	25
7.2 Eerste (tussen)rapportage en nieuwe wetgeving	25
7.3 Verwachtingen en ontwikkelingen.....	26
7.4 Conclusie voor vervolg	26
Bijlage toelichting risico-indicatoren.....	27

Managementsamenvatting

De aanleiding voor deze onderzoekspilot was een in 2019 gehouden inventarisatie binnen de Belastingdienst naar fraudefenomenen, waaronder risicovolle bedrijfsbeëindigingen. Naar aanleiding van deze inventarisatie werd gekozen voor het thema turboliquidaties (zie ook hoofdstuk 2).

In september 2021 is reeds een eerste rapportage uitgebracht die met name ziet op aanbevelingen voor preventieve maatregelen die genomen kunnen worden om nadelige gevolgen voortvloeiend uit turboliquidaties zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. In hoofdstuk 6 van deze rapportage wordt aandacht besteed aan de stand van zaken rond deze aanbevelingen.

Naast de cijfermatige analyse en de vervolgactiviteiten die op basis daarvan hebben plaatsgevonden (hoofdstuk 5) wordt in deze rapportage ook aandacht besteed aan de ontwikkeling van het aantal turboliquidaties in de afgelopen periode (hoofdstuk 3) en aan de wet "Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie" (hoofdstuk 4). Deze wet beoogt het vertrouwen in de regeling te verbeteren, door de transparantie te vergroten, de rechtsbescherming van schuldeisers te verbeteren en misbruik ervan effectiever te bestrijden.

De bevindingen naar aanleiding van de analyse van de data met betrekking tot de turboliquidaties die in 2019 en 2020 hebben plaatsgevonden geven indicaties over misbruik maar het is op basis van deze onderzoekspilot (nog) niet mogelijk om stellige uitspraken te doen over de omvang daarvan.

In hoofdstuk 3 wordt beschreven welke analyses gemaakt zijn. Naast de cijferbeoordelingen op het databestand, heeft ook een analyse plaatsgevonden van potentieel risicovolle turboliquidaties. Deze is uitgevoerd door medewerkers van de ITEteams¹ binnen de directie MKB. Zij beoordeelden 73 turboliquidaties die op basis van vooraf geformuleerde risico-indicatoren als risicovol werden beschouwd. De uitkomsten van deze kantoorbeoordeling hebben geen beeld opgeleverd dat in de geselecteerde turboliquidaties grootschalig misbruik heeft plaatsgevonden. In een beperkt aantal gevallen wordt het advies gegeven om nader onderzoek te doen om vast te stellen of er ontoelaatbaar handelen heeft plaatsgevonden.

Aanvullend heeft op de gevallen die vragen oproepen een analyse plaatsgevonden waarbij ook bankrekeningen van de rechtspersonen zijn opgevraagd. Deze wierpen deels nieuw licht op deze gevallen. Op basis hiervan zijn de als "verdachte" geoordeelde turboliquidaties ter validatie opgeleverd aan de kantoren MKB met het verzoek onderzoek te doen op basis van de nog beschikbare administratie. De resultaten daarvan, voorzover nu bekend, zijn opgenomen in deze eindrapportage.

Op hoofdlijnen:

In dit project is analyse van data een belangrijk onderdeel geweest, validatie van de bevindingen daaruit in de praktijk heeft in beperkte mate plaatsgevonden. Uit dit pilotproject zijn signalen naar voren gekomen dat er sprake is van misbruik van dit fenomeen. De bevindingen geven vooralsnog geen aanwijzingen voor grootschalig misbruik, hiervoor is in dit project geen onderbouwing gevonden. Hiervoor is intensiever praktijkonderzoek nodig waarvoor toezichtscapaciteit benodigd is.

¹ ITE-teams: teams Intensief Toezicht en Externe overheidssamenwerking

1. Documenteigenschappen

Rapportdatum: 18 december 2025

Versie: 1.1

Historie document

Versie	Datum	Veranderingen (concept/definitief)	Opdrachtgever	Auteur(s)
0.9	9-8-2024			Persoonsgegevens
0.95	6-1-2025			Persoonsgegevens /review Persoonsgegevens
0.99	23-1-2025			Persoonsgegevens na bespreking met Persoonsgegevens en Persoonsgegevens
0.99/1	10-12-2025	Aanbevelingen geactualiseerd en overgenomen in separate oplegnota		Persoonsgegevens in afstemming met Persoonsgegevens en Persoonsgegevens
1.0	12-12-2025	Versie met oplegnota naar MT MKB		
1.1	18-12-2025	Definitieve versie na MT MKB		Persoonsgegevens in afstemming met Persoonsgegevens

2. De onderzoekspilot turboliquidaties

2.1 Historie, doelstelling en opdrachtformulering project

Historie

Het Directieteam heeft op 11 april 2019 opdracht gegeven om een (Belastingdienstbrede) verdieping te maken op de fraudefenomenen. Om deze verdiepingsslag te maken is een kernteam gevormd uit een deel van de betrokken dienstonderdelen en zijn de verschillende directies bevroegd. Vervolgens zijn er zes expertsessies georganiseerd met deskundigen vanuit de gehele Belastingdienst, in wisselende groepen, waarbij nader ingezoomd is op veel specifieke fraudefenomenen.

Een van die specifieke fenomenen is *Risicovolle Bedrijfsbeëindigingen*. Dit valt uit een in 3 sub-thema's:

1. Faillissementen
2. Turboliquidatie
3. Ontbindingen door KvK

De nadruk is gelegd op Turboliquidaties. Er zijn voldoende aanwijzingen dat de wettelijke mogelijkheid om een rechtspersoon te (turbo)liquideren, wordt misbruikt. Er zijn diverse publicaties over het misbruik verschenen. In veel gevallen wordt ook fiscaal nadeel

opgelopen². Om de aard, ernst en omvang van turboliquidaties in kaart te brengen, is nader onderzoek nodig. Deze focus is in de (onderzoek)pilot opgenomen.

In het Fraude Portefeuillehouders Overleg (FPO) van 10 september 2019 is een verkennend memo besproken. Dit memo is vervolgens met een positief advies voorgelegd aan de Driehoek UHB/FJZ/I&S. Hier is op 27 september 2019 akkoord gegeven aan de voorgestelde pilot. De opdracht is verstrekt aan de directie MKB.

Op 1 januari 2020 is het project gestart in de voorfase, het projectplan is op 31 maart 2020 afgerond en vervolgens geaccordeerd door de opdrachtgever. Op 15 mei 2020 is het projectplan ter informatie aangeboden aan de Driehoek UHB/FJZ/I&S.

Doelstelling en opdrachtformulering

De uitkomst van de pilot moet een evaluatie-/eindrapport zijn op basis van de geconstateerde aard, ernst en omvang. Op basis hiervan zouden conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden gedaan.

De opdracht zou moeten leiden tot:

- een heldere beschrijving van de problematiek m.b.t. de verschijningsvormen
- conclusies op de aard, ernst en omvang van de problematiek;
- een beschrijving van de relevante omgevingsfactoren;
- validatie van de inmiddels beschikbare datapositie;

2.2 Duur onderzoekspilot

De onderzoekspilot heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland. Belangrijke oorzaken hiervoor waren de covid-pandemie die begin 2020 toesloeg en gevolgen had voor de wijze van onderlinge communicatie en samenwerking. Daarnaast was ook de beschikbaarheid van de dataset met betrekking tot turboliquidaties een factor die de doorlooptijd heeft verlengd. Het beschikbaar krijgen van een hanteerbare dataset heeft veel overleg gekost. De diverse waarborgen met betrekking tot de bescherming van de persoonsgegevens speelden hierin een belangrijke rol.

In verband met de lange doorlooptijd van de onderzoekspilot in combinatie met de verwachte beëindiging van de coronasteunmaatregelen, is op 1 juli 2021 de eerste (tussen)projectrapportage uitgebracht. Hierin wordt met name aandacht besteed aan de thema's die betrekking hebben op de preventieve mogelijkheden om schadelijke gevolgen van turboliquidaties voor de Belastingdienst zoveel mogelijk te beperken. De eerste (tussen)rapportage is ter vaststelling aangeboden aan de opdrachtgever binnen de directie MKB.

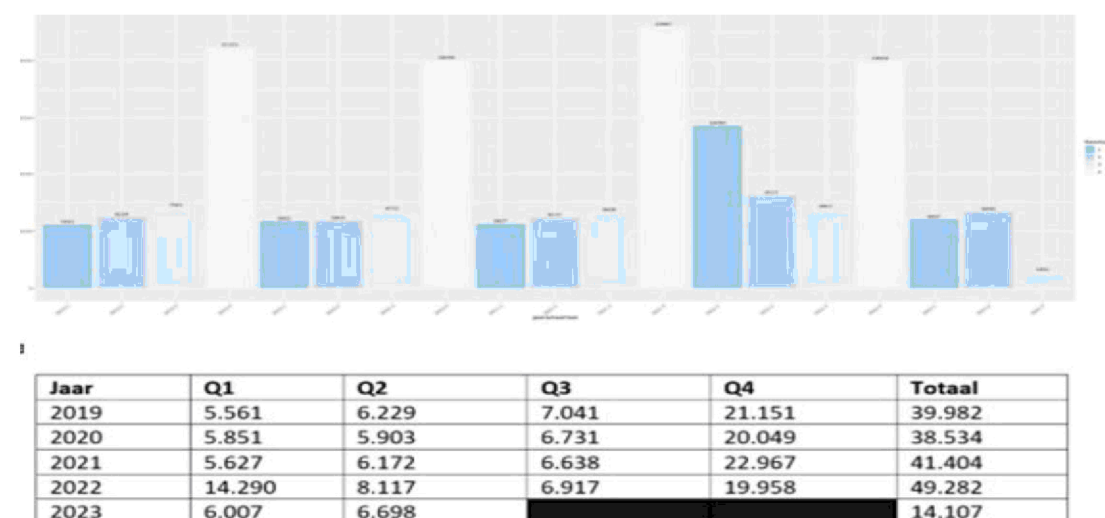
Ondanks dat niet alle informatie die nodig is voor de validatie beschikbaar is, is deze eindrapportage opgesteld. Daarvoor zijn er onvoldoende boekenonderzoeken afgerond. Dat heeft verschillende redenen. De coronaperiode heeft een rol gespeeld, maar ook in de opzet en organisatie van het project hadden zaken anders georganiseerd moeten worden. Daarnaast is gebleken dat niet altijd de benodigde capaciteit op het juiste moment beschikbaar was. Op dit moment is er één onderzoek lopende, twee MKB-kantoren hebben aangegeven een onderzoek in te gaan stellen op basis van hun bevindingen. Daarnaast hebben kantoren aangegeven dat onderzoek niet mogelijk is door het ontbreken van boeken en bescheiden, dan wel de betrokken natuurlijke personen niet bereikbaar zijn door vertrek naar het buitenland.

² In perspublicaties is aandacht besteed aan dit misbruik, o.a. NRC van 19 november 2018 (Turboliquidaties blijken prachtige "toolkit" voor fraudeurs) en Financieel Dagblad van 7 oktober 2019 (Nieuwe wet moet opmars stuiten van fraude met plof-bv's)

3. Ontwikkeling aantal turboliquidaties in de tijd

Door CD DF&A is gedurende de duur van de onderzoekspilot (medio 2020 – medio 2022) viermaal een analyse gedaan op de ontwikkeling van het aantal turboliquidaties in de COVID 19-periode ten opzichte van de maanden in 2019 (niet-COVID 19-periode). Deze cijfers geven het volgende beeld (op dit moment is geen actuelere informatie beschikbaar):

Tabel 1 Aantal turboliquidaties (medio 2020 – medio 2023)

Peildatum: 1 juli 2023

Bron: bronsystemen Belastingdienst, op basis van datum besluit AvA

Toelichting: het aantal geregistreerde turboliquidaties per maand ligt voor de meeste maanden dicht bij elkaar.

In de Q1 en Q2 van 2022 is een significante stijging te zien ten opzichte van de kwartalen in de drie jaren ervoor. Het totaal aantal turboliquidaties neemt met name in 2022 sterk toe. Mogelijk is hier een causaal verband te zien met de aangekondigde beëindiging van de coronasteunmaatregelen per 31 maart 2022.

4. Stand van zaken Wetsvoorstel Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie

In de eerste (tussen)rapportage is reeds gerefereerd aan de voorgenomen wetgeving op het vlak van turboliquidaties. Het wetsvoorstel beoogt malafide beëindiging van rechtspersonen via turboliquidatie te voorkomen. Daartoe voorziet de regeling in een verantwoordingsplicht voor het bestuur bij opheffing van de rechtspersoon, een uitbreiding van de regeling van het civielrechtelijk bestuursverbod en een inzagerecht voor schuldeisers.

Het wetsvoorstel is per 15 november 2023 kracht van wet geworden, nadat deze wetgeving door het parlement is goedgekeurd. Het wetsvoorstel werd in de aanloop daar

naar toe door de Raad van State voorzien van een advies (gedateerd 4 mei 2022). De Afdeling advisering van de Raad van State maakte een opmerking over de te verwachten effectiviteit van de regeling, omdat de handhavingsmogelijkheden voor mogelijk benadeelde schuldeisers beperkt zijn. Daarnaast maakte de Afdeling een opmerking over de tijdelijke aard van het wetsvoorstel, terwijl de regeling problemen van structurele aard beoogt te adresseren. Ten slotte adviseerde de Afdeling de toelichting aan te vullen met een aparte paragraaf over de verhouding tussen het wetsvoorstel en relevante aspecten van hoger recht. In verband deze opmerkingen is aanpassing wenselijk van de toelichting en, zo nodig van het wetsvoorstel.

Op hoofdlijnen omvatten de nieuwe wettelijke bepalingen (artikel 2:19b BW) de volgende onderdelen:

- Het bestuur van de BV moet binnen 14 dagen na liquidatie de volgende documenten deponeren bij de Kamer van Koophandel:
 - balans en staat van baten en lasten over het boekjaar van ontbinding en evt. over het jaar daarvoor (indien nog niet opgemaakt);
 - een schriftelijke opgave van de reden voor het ontbreken van baten;
 - een slotuitdelingslijst (als vóór de ontbinding schuldeisers zijn betaald);
 - opgave van redenen waarom schuldeisers (deels) niet zijn betaald;
 - de jaarrekeningen van eerdere jaren. Dit geldt alleen bij een publicatieplicht en voor zover dat nog niet gebeurd is.
- De bestuurders informeren de schuldeisers over de hierboven genoemde deponeringen.

In de Wet op de Economische Delicten (WED) wordt het niet naleven van bovenstaande verplichting strafbaar gesteld. Het toezicht hierop is belegd bij het Bureau Economische Handhaving (onderdeel van de Belastingdienst).

De Belastingdienst is als mogelijke schuldeiser een rechtstreeks belanghebbende. In de wet is een inzagerecht voor schuldeisers toegevoegd, aan de hand waarvan schuldeisers een recht op inzage verkrijgen in de bewaarde administratie van de ontbonden rechtspersoon, indien het bestuur de deponeringsplicht van artikel 2:19b lid 1 BW niet is nagekomen. De schuldeisers kunnen dit recht uitoefenen met een machtiging van de kantonrechter.

Naast de deponeringsplicht biedt de wet de mogelijkheid van een bestuursverbod op verzoek van het Openbaar Ministerie (artikel 2:19c BW). De rechter kan de bestuurders een verbod opleggen voor de periode van maximaal 5 jaren om de functie van bestuurder uit te oefenen. Dat kan wanneer bestuurders:

- niet hebben voldaan aan de deponeringsverplichting bij een turboliquidatie;
- in aanloop naar de liquidatie doelbewust één of meer schuldeisers aanzienlijk hebben benadeeld;
- herhaaldelijk betrokken waren bij een ontbinding zonder baten, met achterlating van schulden.

5. Opzet onderzoekspilot naar misbruik turboliquidaties

In het najaar van 2021 heeft DF&A een in Excel ontwikkeld datamodel opgeleverd waarin data opgenomen is met betrekking tot de turboliquidaties in 2019 en 2020. In de eerste (tussen)rapportage zijn reeds de kerncijfers opgenomen, zie hiervoor de bijlage B, hoofdstuk 4 bij de eerste rapportage. In dit hoofdstuk ligt de focus op de analyse van het mogelijke misbruik van turboliquidaties.

Allereerst zal in paragraaf 5.1 worden ingegaan op de selectie van potentieel risicovolle turboliquidaties op basis van risico-indicatoren en de uitkomsten van de daarop volgende deskresearch door medewerkers van de teams ITE (intensief toezicht en externe overheidssamenwerking). Vervolgens richt de analyse zich in de paragrafen 5.2 t/m 5.4 op het beschikbare cijfermateriaal. De beschikbare data worden daarin vanuit diverse invalshoeken nader geanalyseerd naar indicaties dat misbruik al dan niet heeft plaatsgevonden.

Onder misbruik wordt in het kader van de onderzoekspilot verstaan: het opzettelijk niet of onjuist doen van een belastingaangifte en/of het opzettelijk niet of onvolledig betalen van een belastingschuld met het doel daar onrechtmatig voordeel mee te behalen. De focus ligt derhalve op het mogelijke nadeel voor de Belastingdienst. Er zijn ook andere partijen benaderd, maar er is geen informatie om een goed beeld te krijgen van de omvang van het nadeel.

5.1 Analyse op basis van risicofactoren

In de opzet van het onderzoek naar de mate van misbruik is er voor gekozen om de in Excel beschikbare data te voorzien van risico-indicatoren. Deze indicatoren zijn gekozen naar aanleiding van gesprekken met deskundigen binnen een aantal geledingen binnen de organisatie.

De scores die aan de risico-indicatoren worden toegekend, hebben een subjectief karakter. De validatie door middel van de deskresearch en boekenonderzoeken moet uitwijzen of deze scores in voldoende mate indicatief zijn voor het detecteren van misbruik. Uiteindelijk is gekozen voor een 21-tal risicofactoren die te herleiden zijn uit de beschikbare data.

In onderstaande tabel zijn deze opgenomen. In de bijlage bij deze rapportage is een toelichting opgenomen op de vermelde risico's en de gehanteerde risicoscores.

Tabel 2 Overzicht risico-indicatoren

Risico 1	Melding bij KvK Afh. Van moment registreren: Binnen 7 dagen (=tijdig): score -25 Te late meldingen: Na 7 dagen en < 1 mnd score +10 Na 1 maand en < 6 mnd score +20 Na 6 maanden en < 1 jaar score +40 Na 1 jaar score +60
Risico 2	Jaarstukken gedeponeerd Als minimaal 1 keer in de laatste drie jaren jaarstukken zijn gedeponeerd: score 25 Als geen jaarstukken zijn gedeponeerd in deze drie jaren: score +25
Risico 3	Het niet hebben van bewaarder boeken en bescheiden Indien niet bekend: score +25
Risico 4	Bewaarder boeken en bescheiden = NNP

	Indien NNP: score +10
Risico 5	Adressoort bewaarder Binnenland: score 0 Buitenland: score +25 VOW: score +50 Onbekend: score 0
Risico 6	Leeftijd rechtspersoon Indien < 1jr score +100 > 1 en < 2 +75 > 2 en <3 +50 > 3 en <4 +25 > 4 0
Risico 7	Schulden bij de Belastingdienst Indien ja: < 100.000 +25 > 100.000 en < 1 mln +50 > 1 mln +75
Risico 8	Competente team binnen BD ITE score 50 ARN score 75 FD score -25
Risico 9	Aandeelhouderswisseling <1 jr voor TL Indien ja: score +50
Risico 10	Bestuurderswisseling <1 jr voor TL Indien ja: score +50
Risico 11	Baten aanwezig ten tijde van TL Indien ja: score +50
Risico 12	Rek crt AH > 0 (in aangifte jaar voorafgaand aan ontbinding) score +25
Risico 13	Pensioenvoorziening > 0 (in aangifte jaar voorafgaand aan ontbinding) score +25
Risico 14	HIR > 0 (in aangifte jaar voorafgaand aan ontbinding) score +25
Risico 15	Branche obv SBI-code risicovol: Inspectie, controle, toezicht Score: +50

Risico 16	Adreswisselingen in jaar voorafgaand aan TL >2 score +50
Risico 17	Aandeelhouder(s) aantal TL per AH: 3-5: score :+25 6-9: score: +50 10 en meer: score: +100 In de berekening per TL is gekeken naar de totaalscore voor de aan de TL te koppelen subjecten, de totaalscore per TL is berekend obv de score per subject (AH), vervolgens is het gemiddelde genomen door in de noemer het aantal aandeelhouders op te nemen en in de teller de totaalscore.
Risico 18	Geen Natuurlijk Persoon in de entiteit score +25
Risico 19	Aangiftegedrag Vpb, rechtsvorm B.V. Levensduur BV: > 4jr Tussen 3 en 4 jr Tussen 2 en 3 jr. } min 2 jaar geen aangifte: score + 50 of 1 jaar Tussen 1 en 2 jr } geen aangifte ingediend: score +25 Tot één jaar: geen aangifte ingediend: score +25
Risico 20	Adressoort Aandeelhouder TL met aandeelhouder(s) met adres VOW Score: +50 TL met aandeelhouder (s) met adres buitenland Score: +25
Risico 21	Geen loonheffing Er is in de 12 maanden voorafgaande aan de TL geen loonheffing aangegeven: score +25

De turboliquidaties van 2019 en 2020 zijn gerankt op basis van de totaalscore van de individuele risicoscores bij elkaar opgeteld. Er is een populatie van totaal 250 turboliquidaties (binnen MKB-entiteiten) met de hoogste scores samengesteld. Aselect zijn daaruit 100 turboliquidaties geselecteerd. Deze selectie is voorgelegd aan medewerkers vanuit de ITE-teams op de kantoren van MKB en hen is gevraagd deze turboliquidaties te beoordelen op basis van onderstaande aandachtspunten:

Tabel 3 Beoordelingscriteria risicovolle turboliquidaties

1. Activiteiten rechtspersoon in periode tot turboliquidatie (laatste 2 jaren) (was er sprake van ondernemingsactiviteiten?) - Omzet - Personeel/loonkosten - Voortzetting activiteiten na liquidatiedatum (beoordeling prijs van de overname/betrokken partijen etc.) - Beoordeel of er mogelijk sprake is van een valse doorstart met een nieuwe aan de bestuurder of familie gelieerde vennootschap of welke vorm dan ook.
2. Aangiftegedrag omzetbelasting - Bijzondere of opvallende patronen voor datum van Turboliquidatie (bijv. teruggaves) - Mismatches OB (intracommunautair)? - Signalen betrokkenheid carrouselfraude in de laatste 5 jaren
3. Aangiftegedrag vennootschapsbelasting - Opvallende zaken in de aangifte (rekening courant debetstand, pensioen/stamrecht etc.) (ontlopen fiscale claim) - Mogelijk de aanwezigheid van de HIR en onbetaald gebleven VPB in relatie tot artikel 40 IW en een overname van de aandelen door een derde in het zicht van de liquidatie.
4. Invorderingspositie - Openstaande schuld per liquidatiedatum - Uitbetalingen door Belastingdienst in periode voor en na liquidatiedatum - Evt. baten (bezittingen/te verwachten opbrengsten) ten tijde van het besluit tot turboliquidatie (wettelijke voorwaarde is de afwezigheid van baten) - Verhaalsmogelijkheden bij betrokken gelieerde personen - Is er voor en/of na datum van turboliquidatie sprake van het voornemen of daadwerkelijk opleggen van naheffingen/navorderingen waarbij verwijtbaar handelen van de bestuurder(s) een rol speelt?
5. In geval van notariële overdracht aandelen: beoordeling van de kenmerken van deze transactie - Prijs in relatie tot reële waarde aandelenpakket van de overgedragen rechtspersoon - Welke notaris - Wie waren aanwezig (betrokkenen of gemachtigden) - Jaarrekeningen aanwezig ten tijde van transactie
6. Wat weten we van de bewaarder van boeken en bescheiden? Beschrijving van evt. opvallende kenmerken.
7. Zijn er in de periode voorafgaand aan de turboliquidatie activa vervreemd met het oogmerk om schuldeisers te benadelen in haar verhaalsmogelijkheden? Pauliana ex 3:45 BW

Er zijn in totaal 73 beoordeelde ³ turboliquidaties terugontvangen. Hiervan zijn door de collega's uit de teams ITE 23 turboliquidaties als onderzoekswaardig aangemerkt en derhalve 50 als niet-onderzoekswaardig.

Ter toelichting op de niet-onderzoekswaardige turboliquidaties kan gemeld worden dat in het overgrote deel het risico van de turboliquidaties ingeschat is als gering belang of geen belang aanwezig. In 2 gevallen was sprake van een terechte selectie, omdat er in eerdere fase vastgesteld is dat er sprake is van een misbruiksituatie en daarmee zijn deze reeds opgenomen in een lopend (strafrechtelijk) onderzoek. In een achttal situaties is sprake van wel wat vraagtekens, maar onvoldoende sterk om nu te concluderen tot het instellen van een vervolgonderzoek. Hier wordt ook direct de kern van de problematiek van deze ingestelde beoordelingen geraakt.

De beschikbare dataset geeft een beeld van de turboliquidatie op basis van met name kenmerken ten tijde van de turboliquidatie, veelal statische grootheden. Deze geven geen of onvoldoende beeld van de activiteiten die gedurende de levensduur van de rechtspersoon hebben plaatsgevonden, activiteiten die mogelijk ook verband houden met benadeling van partijen, waaronder de Belastingdienst.

Om daar een onderbouwd beeld bij te krijgen is nader onderzoek nodig, waarbij inzage in boeken en bescheiden onontkoombaar is, incl. de inzage in bankrekeningen (zicht op geldstromen).

Het vervolg

De uitkomsten van deze beoordeling door "ITE" heeft, zoals hiervoor aangegeven, geleid tot 23 turboliquidaties die nadere beoordeling vragen vanwege de "evidence" die uit de beoordeling naar voren is gekomen. Daarnaast zijn er 19 risicovolle turboliquidaties geselecteerd op basis van opvallende patronen die uit de aangifte(n) BTW naar voren zijn gekomen, met name vanwege ingediende negatieve aangiften BTW. Vervolgens zijn er ook nog 20 turboliquidaties⁴ aselect geselecteerd uit het bestand met de turboliquidaties uit 2019 en 2020. In totaal zijn er daarmee 62 turboliquidaties in beeld gekomen die in deze fase van de onderzoekspilot nader geanalyseerd werden.

Ten behoeve van deze finale analysefase zijn de bankrekeningen opgevraagd van de geliquideerde rechtspersonen teneinde inzicht te krijgen in de geldstromen die door deze vennootschappen heen gegaan zijn in de periode voorafgaand aan de turboliquidatie (max. 2 jaar). In 4 gevallen is geen aanvullende informatie van de banken ontvangen, waardoor de informatiepositie te beperkt werd voor een vervolg. Daarmee blijven er 58 nader te onderzoeken posten over.

Hiermee wordt beoogd meer inzicht te krijgen in de activiteiten van deze vennootschappen en eventuele malversaties die hebben plaatsgevonden. Bij deze opvraag is gehandeld conform de daarvoor geldende richtlijnen (Voorschrift Belastingdienst-banken). Uitgangspunt was de opvraag bij de bewaarder van de boeken en bescheiden⁵. Indien deze niet reageert is overgegaan tot het opvragen rechtstreeks bij de bank. In samenwerking met twee analisten vanuit MKB Team Informatievraagstukken zijn deze 58 turboliquidaties beoordeeld. In deze beoordeling zijn naast de bankrekeningen ook de structuurschema's en informatie vanuit ICOV betrokken. Per geval is bekeken of er aanwijzingen in het

³ Vanuit de projectleiding zijn de kantoren die nog niet alle beoordelingen afgerond hebben c.q. teruggestuurd hebben, verzocht dat alsnog te doen.

⁴ Oorspronkelijk doel was een selectie van 30 aselect en 30 risicogericht, aangezien de risicogerichte selectie groter bleek te zijn n.a.v. de eerdere beoordelingen, is gekozen voor een aselecte groep van 20.

⁵ In geval de rechtspersoon betrokken is (geweest) bij een FIOD-onderzoek is er voor gekozen om de opvraag direct bij de bank te doen.

dossier aanwezig zijn die aanleiding geven om het competente IKB-kantoor te vragen nader onderzoek te doen.

Uiteindelijk heeft dit geleid tot het volgende beeld:

Uitkomst	aselect	ITE	OB	Totaal
1. Geen signalen voor misbruik/fiscaal nadeel	10	3	2	15
2. (Grote) vraagtekens, nader inzicht nodig	5	6	1	12
3. Sterke signalen voor misbruik/fiscaal nadeel	2	13	16	31

Nadere toelichting categorie 3.

In deze groep zijn diverse fenomenen waargenomen waarbij sterke vermoedens zijn ontstaan van fiscale nadelen die daaruit zijn voortgevloeid of hadden kunnen voortvloeien (in geval van tijdige signalering door de Belastingdienst). Dominant fenomeen is het indienen van negatieve aangiften BTW met kort daarop volgend een turboliquidatie. Dat betrof circa 50% van de gevallen van groep 3. In een beperkt aantal gevallen is tijdig ingegrepen door de Belastingdienst

Daarnaast komt uit de analyse naar voren dat geturboliquideerde lichamen voorkomen in risicovolle netwerken of onderdelen daarvan. Dit kan gezien worden als een versterking van het vermoeden dat sprake is van malversaties. In 7 gevallen worden kenmerken gezien van het werken in een netwerk, waarbij in een aantal gevallen (4 keer) ook sprake is van een katvanger (veelal als aandeelhouder) die in het netwerk voorkomt.

Diverse malen wordt ook in de analyse gezien dat betrokken lichamen en/of natuurlijke personen niet (meer) in NL gevestigd of woonachtig zijn. In deze gevallen is het sterk de vraag of de competentie bij MKB moet liggen, in deze gevallen zal vermoedelijk kantoor Buitenland het competente kantoor moeten zijn.

Het niet afdragen van loonheffingen over salaris (onttrekkingen) aan personeel (waaronder de bestuurders), is in ieder geval bij 4 turboliquidaties vastgesteld. Bij minimaal 2 turboliquidaties is er een link met sterke vermoedens van malafide praktijken die een relatie hebben met autohandel. Zeven geliquideerde rechtspersonen behoren tot de competentie van een team Klein binnen een MKB-kantoor; vijf vallen onder een team ITE (team 88). Eén rechtspersoon valt onder de competentie van team ARN (team 27).

Overige opvallende zaken

Het niet voldoen aan de aangifteplicht voor de Vpb is in veel gevallen aan de orde. Dit betreft niet alleen de selectie die onder 3. valt, maar komt ook voor onder 1. en 2. Een vergelijkbaar beeld is te zien voor de aangifteplicht voor de OB en LH.

Voorts is in veel gevallen sprake van het achterlaten van een fiscale schuld ten tijde van de turboliquidatie. In 18 geanalyseerde gevallen is er sprake van een fiscale schuld (> 1.000 €), waarbij het zwaartepunt ligt bij de turboliquidaties met sterke signalen van misbruik/fiscaal nadeel (11 van de 18).

5.2 Validatie door kantoren MKB

In totaal zijn er 28 turboliquidaties voorgelegd aan 10 kantoren MKB. Dit betreft 19 gevallen waarin het kantoor gevraagd wordt een boekenonderzoek in te stellen naar de achtergrond van de turboliquidatie (wat zijn de relevante feiten en omstandigheden die vooraf gegaan zijn aan de turboliquidatie) en 9 gevallen waarin het kantoor is gevraagd aanvullende informatie aan te leveren op basis van reeds ingesteld toezicht naar de geturboliquideerde rechtspersoon.

Medio 2024 zijn deze vragen gesteld aan de kantoren, via leidinggevenden van de desbetreffende teams ITE. De respons op deze vragen is tot op heden (medio december 2024) beperkt geweest. Via Persoonsgegevens

Persoonsgegevens is diverse malen gepoogd om dit proces vlot te trekken. Helaas met beperkt resultaat.

Voorzover er resultaten zijn te melden over deze 28 turboliquidaties worden deze op hoofdlijnen in de volgende paragraaf opgenomen.

Zoals aangegeven zijn de uitkomsten van de validatie maar deels ontvangen en zijn nog een aantal onderzoeken onderhanden. Desalniettemin worden in deze paragraaf een aantal relevante bevindingen beschreven.

De volgende zaken zijn naar voren gekomen

- Ten onrechte terugvragen van BTW, boekenonderzoek kon voorkomen dat ten onrechte uitbetaling zou plaatsvinden
Korte weergave vanuit toezicht door MKB-kantoor:
De belanghebbende heeft zelf aangegeven dat hij geen recht heeft op aftrek van de geclaimde voorbelasting, daar zijn verbouwingsopdracht niet doorging en dat hij niets betaald heeft. Daarnaast bestaan er grote twijfels aan de echtheid van de facturen. Daar belanghebbende de vragen inzake de facturen niet beantwoord, maar verder afziet van de teruggave is dit op dit moment niet nader onderzocht.
- Voorafgaand aan de turboliquidatie onttrekkingen vanuit de rechtspersoon ten behoeve van privé-doeleinden.
- Het niet meer beschikbaar hebben van boeken en bescheiden ondanks de wettelijke bewaarplicht die ook rust op de bewaarder van boeken en bescheiden.
- Op het moment dat er (belasting)schulden worden gemaakt en niet betaald gaan worden, wordt een nieuwe BV opgericht waar de activa naar toe worden geschoven en waarin de bedrijfsactiviteiten kunnen worden voortgezet. Schulden blijven achter in de rechtspersoon die wordt geliquideerd.
De betreffende casus wordt in boekenonderzoek nader onderzocht. Het onderzoek is nog niet afgerond.
Korte weergave van bevindingen vanuit toezicht MKB-kantoor:
Het ziet er naar uit dat X, ook weer gaat stoppen. Tijdens het derdenonderzoek is gebleken X een tegoed heeft openstaan van ongeveer € 70.000. Dit heeft te maken met het feit dat er maandelijks achteraf wordt gefactureerd. X heeft onlangs verzocht om uitbetaling van een voorschot van € 19.000. Op mijn verzoek is deze niet uitbetaald.
De loonheffingen worden niet meer afgedragen en er staat een schuld open van rond € 68.000. Ik heb daarom op grond van de bankmutaties een voorlopige penanslag VPB opgelegd voor een bedrag van ongeveer € 49.000. Ik heb vervolgens de invordering ingeschakeld en vandaag zal er een derdenbeslag worden gelegd op het tegoed en de toekomstige tegoeden.
- Aanwezigheid van loonbetalingen aan personen waarvan de ontvanger niet in loondienst is. Derhalve derving van de te betalen loonheffingen.
- De inzet van katvanger als bewaarder van boeken en bescheiden. Deze zegt onwetend te zijn en ook geen zicht heeft op de verblijfplaats van vorige bestuurders.
- Diverse malen is bij kantooronderzoek van de geselecteerde turboliquidaties vastgesteld dat de bestuurders/digra's niet traceerbaar zijn, hebben de status VOW (vertrokken onbekend waarheen).
- Sterk vermoeden van carrouselfraude in autohandel n.a.v. een eerste grondige dossierreview, onderzoek loopt. Op basis van de bevindingen heeft een van de bestuurders tijdens een bespreking de cautie ontvangen voorafgaand één van de

vragen i.v.m. de bevindingen uit het nog lopende onderzoek. Dit betreft het niet betalen van een BTW-schuld door de geturboliquideerde vennootschap.

5.3 Niet voldoen aan artikel 2:19 lid 4 BW

In artikel 2:19 lid 4 BW⁶ is de bepaling opgenomen dat een turboliquidatie slechts mogelijk is in geval van afwezigheid van baten. In dat geval kan de ontbinding van de rechtspersoon zonder vereffening plaatsvinden. In het geval dat er wel baten aanwezig zijn, zal er vereffend moeten worden, waaronder het voldoen van de schulden van de rechtspersoon. In het geval dat de schulden de baten overtreffen zal de vereffenaar aangifte tot faillietverklaring moeten doen.

In deze paragraaf worden de uitkomsten van de analyse behandeld gericht op de turboliquidaties waarbij volgens de beschikbare data sprake was van baten ten tijde van de turboliquidatie. Met name is hier de focus gericht op de turboliquidaties mét baten waarbij ook sprake was van een schuld aan de Belastingdienst ten tijde van de turboliquidatie. In deze situaties bestaat immers het risico dat de Belastingdienst benadeeld wordt, omdat de baten niet ten gelde zijn gemaakt ten behoeve van het voldoen van de fiscale schuld.

De cijfermatige analyse:

Tabel 4 Aantal Turboliquidaties en de totaal openstaande schuld

Jaar	Aantal	Totale schuld
2019	40.047	€ 146.439.970
2020	38.197	€ 190.712.441
Totaal	78.244	€ 337.152.411

Tabel 5 Aantal Turboliquidaties met baten

Jaar	Aantal	% van totaal aantal	Totale schuld	% van totale schuld
2019	2.852	7,1%	23.013.560	15,7%
2020	3.299	8,6%	23.131.309	12,1%
Totaal	6.151	7,9%	46.144.869	13,7%

Tabel 6 Nader beeld turboliquidaties met baten

Omvang schuld	Aantal	Openstaande schuld
0 – 100.000	1542	16.773.215
100.000 – 500.000	72	15.336.319

⁶ Indien de rechtspersoon op het tijdstip van zijn ontbinding geen baten meer heeft, houdt hij alsdan op te bestaan. In dat geval doet het bestuur of, bij toepassing van [artikel 19a](#), de Kamer van Koophandel, daarvan opgaaf aan de registers waar de rechtspersoon is ingeschreven.

500.000 -1.000.000	11	7.082.712
1.000.000 – 5.000.000	4	6.952.622
Openstaande schuld nihil	4522	0
Eindtotaal	6151	46.144.869

In absolute bedragen zijn de aantallen en bedragen niet gering, relatief gezien is het beeld van de omvang van het aantal turboliquidaties met baten en schuld significant beperkter van omvang (in relatie tot het totaal).

Analyse naar het soort baten:

Auto's:

Het bezit van auto's is een van de soort baten die in de data beschikbaar is. Bij nadere analyse komt naar voren dat in veel gevallen er wel bezit is van auto's, maar dat de waarde ervan zo beperkt is (oude auto's/sloopauto's) dat de vraag zich voordoet: zijn dit baten die aanleiding geven tot nadere actie in die gevallen dat er ook een schuld is nagelaten bij de turboliquidatie?

Inspectie, controle, toezicht

Bankrekeningen:

Als we de focus leggen op het saldo van de bankrekeningen ultimo van het jaar waarin de turboliquidatie heeft plaats gevonden, ontstaat het volgende beeld:

Tabel 7 Overzicht turboliquidaties met banksaldo en fiscale schuld

Openstaande schuld	Aantal turboliquidaties met banksaldo	Totale schuld
0 – 100.000	723	6.581.540
100.000 – 500.000	27	6.077.956
500.000 -1.000.000	1	1.787.527
1.000.000 – 5.000.000	3	1.824.868
	754	16.271.891

Ook hier geldt weer in absolute bedragen dat er sprake is van forse bedragen, echter relatief gezien wordt het beeld anders; in nog geen 1% van het aantal turboliquidaties is er sprake van een banksaldo. Kijken we naar de fiscale schuld boven de € 100.000 dan is het aantal turboliquidaties met fiscale schuld én een saldo op de bankrekening erg gering.

In het kader van de onderzoekspilot is onderzocht of er voldoende aanleiding is om strafrecht in te zetten als instrument in die gevallen dat er sprake is van een turboliquidatie met baten. In samenwerking met FIOD is onderzocht in hoeverre artikel 225 Wetboek van Strafrecht als basis kan dienen voor turboliquidaties die bij de Kamer van Koophandel zijn geregistreerd, waarbij op het meldingsformulier 17a aangegeven is dat er geen sprake is van baten ten tijde van het ontbindingsbesluit.

Inspectie, controle, toezicht

Indien een boekenonderzoek sterke vermoedens van misbruik zou opleveren (aanwezigheid van baten), dan zou de inzet van strafrecht een passend instrument kunnen zijn.

5.4 Nadere analyse omzetbelasting

De analyse gericht op het aangiftegedrag voor de omzetbelasting richtte zich op:

- Teruggaven omzetbelasting zoals opgenomen in aangiften omzetbelasting in een periode van een jaar voorafgaande aan de turboliquidatie
- Intracommunautaire verwervingen van goederen uit andere EU-landen in tijdvakken na het besluit tot turboliquidatie

Deze twee analysethema's worden achtereenvolgens behandeld.

5.4.1 Teruggaven omzetbelasting

In de volgende tabel is het cijfermatige beeld opgenomen dat voortkomt uit de aangiften omzetbelasting van de rechtspersonen die in 2019 en 2020 geturboliquideerd zijn. Hierbij is in de cijfers een beeld gegeven van de bedragen in- en exclusief het tijdvak waarin de turboliquidatie heeft plaatsgevonden.

Tabel 8 Overzicht turboliquidaties en saldo OB in laatste kwartalen rechtspersoon

	totaal aantal TL	aantal OB-nrs met saldo OB	Saldo OB in laatste 5 kwartalen incl ontbindingskwartaal	aantal OB-nrs met saldo OB	Saldo OB in laatste 4 kwartalen excl ontbindingskwartaal
2019	38.512	11.614	€ 31.709.175	11.330	€ 29.625.381
2020	38.197	11.280	€ 30.649.862	11.024	€ 28.785.922
totaal	76.709	22.894	€ 62.359.037	22.354	€ 58.411.303

Ter verdieping van de analyse is gekeken naar het beeld dat voortkomt uit de aangiften omzetbelasting met een negatief saldo.

Tabel 9 Overzicht turboliquidaties en negatief saldo OB in laatste kwartalen rechtspersoon

	Totaal aantal TL's	<i>aantal OB-nrs met negatief saldo OB</i>	<i>Saldo OB in laatste 5 kwartalen incl. ontbindingskwartaal</i>	<i>aantal OB-nrs met negatief saldo OB</i>	<i>Saldo OB in laatste 4 kwartalen excl. ontbindingskwartaal</i>
2019	38.512	6.949	€ -25.289.271	6.722	€ -24.216.936
2020	38.197	6.789	€ -26.861.555	6.587	€ -25.637.636
totaal	76.709	13.738	€ -52.150.826	13.309	€ -49.854.572

Het aantal turboliquidaties met een negatief saldo omzetbelasting in het jaar voorafgaand aan het besluit tot turboliquidatie is ruim 13.000 met een financieel belang van ca. € 50.000.000 (geclaimde teruggave omzetbelasting).

Ook deze cijfers kunnen weer nader verdiept worden. Hierbij is gekeken naar de negatieve aangiften omzetbelasting die een financieel belang hebben van € 10.000 teruggave of meer. Het beeld is als volgt:

Tabel 10 Overzicht turboliquidaties met negatief saldo OB naar grootte

aantal OB-nrs met saldo negatief	2019		2020	
	Incl tijdvak TL	Excl tijdvak TL	Incl tijdvak TL	Excl tijdvak TL
> € 10.000	462	455	442	417
> € 100.000	24	22	16	16
> € 1.000.000	1	1	2	2

Uit dit beeld komt naar voren dat het aantal rechtspersonen dat in het jaar voorafgaande aan de turboliquidatie meer dan € 10.000 omzetbelasting teruggevraagd hebben, beperkt is op het totale aantal rechtspersonen dat is geturboliquideerd, ruim 1%. Dit levert geen verontrustend beeld op.

Aanvullend op deze cijfermatige analyse heeft een beoordeling plaatsgevonden van 40 turboliquidaties die meer dan € 100.000 teruggave omzetbelasting in het jaar voor turboliquidatie hebben geclaimd. Deze beoordeling heeft plaatsgevonden door een expert binnen MKB op het terrein van detectie van fraudepatronen omzetbelasting.

Het beeld dat uit deze analyse naar voren komt is dat in 30 gevallen naar het oordeel van de expert geen sprake is van een fraudepatroon. In 5 gevallen zijn er twijfels bij de juistheid van de geclaimde omzetbelasting. In 4 gevallen is er naar de mening van de expert sprake van een misbruiksituatie. In 1 geval moet nader onderzoek plaatsvinden naar de juistheid van de gepresenteerde cijfers.

Uit de analyse van de expert komt het beeld naar voren dat in een beperkt aantal gevallen (4 gevallen) vermoedelijk sprake is van een misbruiksituatie gerelateerd aan een geturboliquideerde vennootschap. Bovendien zijn deze 4 al op een andere wijze in beeld gekomen en in een onderzoek betrokken. Daarmee is aanvullende actie ten aanzien van deze zaken op dit moment niet opportuun.

5.4.2 Nadere analyse teruggaven OB in relatie tot melden TL bij de KvK (deel 1)

In de eerste (tussen)rapportage is reedsesignaleerd dat een groot deel van de turboliquidaties te laat wordt gemeld bij de KvK. De bestuurders van de rechtspersonen zijn wettelijk⁷ verplicht om de turboliquidatie te melden bij de Kamer van Koophandel binnen 7 dagen na het besluit door het bevoegde orgaan (veelal de AvA). Als hieraan wordt voldaan dan is de ontbinding van de rechtspersoon binnen een week geregistreerd in het Handelsregister én in de klantenregistratie van de Belastingdienst.

De analyse opgesteld door DF&A⁸ wijst uit dat in de jaren 2016-2019 51% van de turboliquidaties te laat is gemeld bij de Kamer van Koophandel, 12% van de turboliquidaties is meer dan één maand te laat gemeld. Het gevolg van het te laat melden is dat de mutatie te laat in het Handelsregister wordt verwerkt en daarmee ook te laat in de klantenregistratie van de Belastingdienst.

In deze paragraaf wordt de analyse getoond van de negatieve aangiften OB van de rechtspersonen die te laat gemeld hebben (laatste jaar rechtspersoon) Reden om deze analyse te maken is het vaststellen of er een indicatie is dat er een relatie is met negatieve aangiften OB in de laatste actieve tijdvakken van de geturboliquideerde vennootschappen.

Deze analyse van de door de rechtspersoon geclaimde OB in de laatste 5 tijdvakken (incl. die waarin de TL plaatsvond) over de jaren 2019 en 2020 ziet er als volgt uit:

Tabel 11 Overzicht turboliquidaties met saldo OB

a. In totalen:

Aantal actieve OB-nrs	Verschuldigde OB
39.446	€ 62.359.037

b. Met een negatief saldo:

Aantal actieve OB-nrs	Verschuldigde OB
13.742	- € 52.150.826

Analyse naar moment van melden (aantal dagen tussen datum besluit en melding bij KvK):

Tabel 12 Overzicht tijdigheid melding KVK en negatief saldo OB

Melding	Aantal actieve OB-nrs	Verschuldigde OB
Binnen de 7 dagen	5.029	- € 23.753.243
>7 en ≤ 50 dagen	6.987	- € 22.167.667
>50 en ≤ 100 dagen	929	- € 4.107.279
>100 dagen	797	-€ 2.122.637

Deze cijfers laten geen sterk verontrustend beeld zien. Naarmate de termijn van het te laat melden groter wordt neemt het fiscale belang verder af.

⁷ Zie art. 19 lid 4 BW en artikel 20 Handelsregisterwet

⁸ Zie paragraaf 3.4, tabel 7

5.4.3 Nadere analyse teruggaven OB in relatie tot melden TL bij de KvK (deel 2)

Indien de registratie bij de Kamer van Koophandel te laat plaatsvindt, zal ook de mutatie van de belastingplicht voor de omzetbelasting in de klantregistratie te laat plaatsvinden.

Naarmate de registratie later plaatsvindt, zullen ook voor de tijdvakken die liggen ná het besluit tot turboliquidatie aangiften omzetbelasting worden uitgereikt.

In onderstaand overzicht is voor de jaren 2019 en 2020 opgenomen wat het beeld is van de ingediende aangiften omzetbelasting ná turboliquidatiedatum. Hierbij is gekeken naar de aangiften omzetbelasting t/m einde van het jaar 2021.

Tabel 13 Overzicht aantal registraties KvK > 7 dagen en saldo OB ná TL

Aantal nog actieve OB-nrs registratie KvK > 7 dgn	Verschuldigde OB
2.234	€ 3.594

Nadere analyse op de OB-nummers die per saldo OB hebben teruggevraagd voor de tijdvakken na turboliquidatiedatum:

Tabel 14 Overzicht aantal registraties KvK > 7 dagen en negatief saldo OB ná TL

Aantal nog actieve OB-nrs registratie KvK > 7 dgn	Verschuldigde OB
234	-€ 105.517

Het OB-nummer dat de grootste teruggave heeft gedaan heeft € 9.893 teruggevraagd. Dit beeld levert geen verontrustende cijfers op.

5.4.4 Nadere analyse intracommunautaire verwervingen

Uit de beschikbare dataset met betrekking tot de ingediende aangiften omzetbelasting is ook een analyse gemaakt die betrekking heeft op het verwerven van goederen uit andere EU-landen (intracommunautaire verwervingen).

Zoals beschreven in de eerste rapportage wordt het actieve OB-nummer van een geturboliquideerde vennootschap op code 00 gezet (niet-actief) zodra de aangifte over het laatste tijdvak (tijdvak waarin de turboliquidatie heeft plaatsgevonden) is uitgereikt. Zoals beschreven worden op dit vlak een aantal risico's verondersteld, waaronder het ten onrechte gebruik maken van het OB-nummer voor intracommunautaire verwervingen, met name in die gevallen dat gebruik gemaakt wordt van een OB-nummer dat ten onrechte nog niet op de niet-actieve status is gezet.

In onderstaande tabellen is het cijfermatige beeld opgenomen dat voortkomt uit de intracommunautaire verwervingen, ná turboliquidatiedatum, van goederen door rechtspersonen die in 2019 en 2020 geturboliquideerd zijn.

De bron voor deze data zijn de gemelde leveringen door EU-ondernemers via de Opgaaf Intracommunautaire Leveringen⁹, ook wel bekend als de listing.

⁹ Hierin worden de intracommunautaire leveringen en intracommunautaire diensten vermeld aan ondernemers die in andere [EU-landen](#) btw-aangifte moeten doen.

Tabel 15 Overzicht turboliquidaties en saldo ICV

Jaar	Aantal OBnummers	omvang ICV ¹⁰
2019	1.404	€ 18.710.180
2020	1.154	€ 13.114.288
Totaal	2.558	€ 31.824.468

Tabel 16 Overzicht turboliquidaties en positief saldo ICV

Jaar	aantal > € 0	financieel belang	Aantal > € 10.000	financieel belang
2019	1286	€ 19.109.335	171	€ 17.605.107
2020	1058	€ 13.531.454	122	€ 12.437.559
	2.344	€ 32.640.789	293	€ 30.042.666

Jaar	Aantal > € 100.000	financieel belang	Aantal > € 1.000.000	financieel belang
2019	36	€ 12.985.382	3	€ 4.387.446
2020	19	€ 9.144.955	3	€ 5.119.441
	55	€ 22.130.337	6	€ 9.506.887

Deze cijfers geven aan dat het aantal OB-nrs betrokken bij intracommunautaire verwervingen na turboliquidatiedatum, met een positief financieel belang (>€ 0) beperkt is. Er zijn in 2019 en 2020 in totaal 2.344 OB-nummers die volgens de dataset goederen of diensten verworven hebben na turboliquidatiedatum. Het financieel belang hiervan is ruim 32 miljoen euro. In 293 gevallen is er sprake geweest van verwervingen van goederen/diensten vanuit de EU met een financieel belang groter dan € 10.000. Het totale fiscale belang hiervan is ruim 30 miljoen euro.

Het is opmerkelijk dat op OB-nummers van inmiddels geturboliquideerde rechtspersonen gelist worden. Dit duidt mogelijk op activiteiten vanuit de niet meer bestaande rechtspersoon. Het is echter ook mogelijk dat de buitenlandse ondernemer onvoldoende inspanning heeft geleverd om het OB-nummer te verifiëren en daarmee vast te stellen dat sprake is van een geldig nummer.

¹⁰ In deze waarde zijn ook negatieve bedragen opgenomen, vermoedelijk correcties vanuit het buitenland op eerder geliste verwervingen.

Het aantal gevallen waarin goederen vanuit de EU verworven worden na turboliquidatiedatum is relatief beperkt en geeft vooralsnog geen aanleiding om te veronderstellen dat er sprake is van misbruik op grote schaal.

Ter bevestiging van bovenstaand beeld is door experts omzetbelasting nader onderzoek gedaan naar de OB-nummers die na turboliquidatiedatum goederen verworven hebben volgens de dataset. In totaal zijn er 22 gevallen beoordeeld, waarvan er 20 een financieel belang van meer dan € 100.000 hebben. Uit deze gevallen is één geval naar voren komen die grote vraagtekens oproept en die aanleiding geeft tot een SCAC-verzoek¹¹. Het financiële belang van de onderzochte gevallen was in totaal bijna 23 miljoen euro. Het nader te onderzoeken geval heeft een financieel belang van bijna 3 miljoen euro.

5.5 Nadere analyse coronasteunmaatregelen

In 2020 zijn door de overheid coronasteunmaatregelen in het leven geroepen om ondernemers te ondersteunen bij het "overleven" in voor ondernemerschap moeilijke periode. Een van deze regelingen is de TVL, tegemoetkoming vaste lasten.

Vanuit de gesprekken met fraude-experts binnen de Belastingdienst is naar voren gekomen dat er door ondernemers misbruik gemaakt wordt van de regelingen, waaronder ook de TVL. Binnen het kader van de onderzoekspilot turboliquidaties is een analyse gemaakt gericht op rechtspersonen die in 2020 zijn geturboliquideerd.

Vanuit de projectgroep die is ingesteld is om onderzoek te doen naar misbruik van de coronasteunmaatregelen is een dataset ontvangen met informatie over uitgekeerde bedragen TVL aan in 2020 geturboliquideerde rechtspersonen. Uit de match met de in 2020 geturboliquideerde rechtspersonen zijn 79 gevallen naar voren gekomen. Dat is 0,21% van de totale populatie in 2020. Het totale financiële belang van de ontvangen bedragen is € 875.000.

Inspectie, controle, toezicht

Wel moeten hierbij een aantal kanttekeningen geplaatst worden:

1. De dataset ziet alleen op uitgekeerde bedragen TVL aan geturboliquideerde rechtspersonen.
2. Er is geen relatie gelegd met gelieerde bedrijven in de zelfde entiteit.
3. Het vermoeden bestaat dat er nog geen volledige dataset over uitgekeerde bedragen TVL beschikbaar is.
4. Er is alleen gekeken naar ontvangen TVL in het jaar 2020.

¹¹ Een SCAC-verzoek (SCAC: Standing Committee on Administrative Cooperation) is een vereenvoudigde procedure om versneld fiscale informatie vanuit een andere EU-lidstaat te verkrijgen.

Inspectie, controle, toezicht

6. Aanbevelingen uit de eerste rapportage

Zoals eerder beschreven staat de eerste (tussen)rapportage met name in het teken van de preventie; op welke wijze kan het risico op onjuist gebruik of misbruik van turboliquidaties zoveel mogelijk beperkt worden. Dit heeft geleid tot 14 aanbevelingen die raken aan de onderwerpen die in deze eerste rapportage beschreven zijn.

In onderstaande tabel is de stand van zaken per aanbeveling opgenomen:

Tabel 17 Overzicht aanbevelingen rapportage 1 (afloopcontrole volgt in 2026)

Aanbeveling	Stand van zaken
1. Opleidingen nieuwe medewerkers	Gesprekken met ALO's (adviseurs leerstofontwikkeling) van SSO O en P Invordering en Vpb gevoerd en belang van opname van dit thema in basis- en verdiepingsopleidingen aangeduid.
2. Opleidingen huidige medewerkers	Idem. In overleg met de EP-commissies van zowel de Vpb als de Invordering wordt gesproken over het organiseren van een webinar waarbij het thema turboliquidatie als co-productie aangeboden wordt voor de zittende medewerkers. Is inmiddels gerealiseerd.
3. Kennis bij medewerkers CAP en Handboek Klantbeheer aanpassen	Besproken met experts Klantbeheer bij CAP en materie geduid.
4. Onderzoek naar sanctioneren te laat registreren turboliquidatie Expliciet melden bij UHB.	De aanbeveling doorgestuurd naar UHB. Daarnaast gemeld als input voor de uitvoeringstoets in het kader van het toenmalige wetsvoorstel.
5. Onderzoek naar status niet-actief in BvR voor OB	Besproken met experts Klantbeheer bij CAP. Inspectie, controle, toezicht
6. Opnemen van signaal in INL en DM	Aanbeveling is doorgevoerd in signalering in Dynamisch Monitoren is gerealiseerd. Webinar voor medewerkers invordering is in de maak.

7. Pas de procedure kenbaar maken aanslagen aan artikel 8 lid 2 IW	Inmiddels is dit thema opgepakt via memo Bekendmaking Aanslagen van 19 januari 2022 vanuit portefeuille Invordering. Zie paragraaf 3.6 van dit memo.
8. Signaleer risicovolle aandelentransacties	Is opgepakt vanuit DF&A. Eerste resultaten duiden op een succesvolle selectiewijze. Implementatie richting business heeft niet plaatsgevonden. Vervolg: Bespreekpunt voor landelijke handhavingsregie MKB
9. Beoordeel werking uitworpreden t.a.v. risico's turboliquidaties	Is besproken met procesregie Vpb. Belang geduid.
10. Organiseer externe communicatie over turboliquidatie en werk waar mogelijk samen met KvK Loopt, beschrijven wat gebeurd is en wat verdere traject is	Deze aanbeveling is opgepakt en heeft geleid tot aanpassing van www.belastingdienst.nl , boodschap is in overleg met communicatieafdeling van KvK opgesteld.
11. Opstarten en bewaken van de levering van data m.b.t. lege rechtspersonen aan de KvK	Is in samenwerking met procesregie Vpb weer nieuw leven ingeblazen. Echter levering heeft nog niet plaatsgevonden. Actiepunt voor landelijke handhavingsregie MKB en keten Vpb
12. Communicatie gericht op poortwachtersfunctie notariaat	Communicatie vindt plaats d.m.v collega DF&A ten behoeve van notariaat/BFT
13. Opstarten melden signalen aan BFT o.g.v. artikel 111c Wna	Meldingen zijn weer mogelijk op basis van gemaakte afspraken
14. Onderzoek mogelijkheden loketfunctie notariaat	In samenhang met aanbeveling 12 zal advies nogmaals onder de aandacht worden gebracht.

7. Hoe nu verder met het fenomeen turboliquidaties?

7.1 Algemene bevindingen

Vanuit deze rapportage komt het beeld naar voren dat er sprake is van turboliquidaties ter verhuiling van misbruik. Onder misbruik wordt zoals beschreven in hoofdstuk 5 verstaan: het opzettelijk niet of onjuist doen van een belastingaangifte en/of het opzettelijk niet of onvolledig betalen van een belastingschuld met het doel daar onrechtmatig voordeel mee te behalen. We zien in diverse gevallen misbruiksituaties die door middel van toezichtactiviteiten van de Belastingdienst zijn vastgesteld. Daarnaast is uit de onderzoekspilot naar voren gekomen dat er signalen van misbruik zijn.

De vraag die opkomt is dan of er sprake is van grootschalig misbruik. Deze conclusie kan (nog) niet getrokken worden uit de bevindingen op basis van de gekozen invalshoeken zoals beschreven. Daarbij is van belang dat in de onderzoeksperiode jaarlijks rond de 40.000 turboliquidaties plaatsvonden. Voor het overgrote deel lijkt het erop dat er geen sprake is van misbruik. Op basis van gesprekken met deskundigen binnen de Belastingdienst komt naar voren dat het fenomeen turboliquidatie in toenemende mate wel een vehikel is dat toegepast wordt om misbruik te verhullen door een (relatief) beperkte groep. Onder meer in het team ARN¹³ wordt gezien dat de turboliquidatie meer en meer gelinkt kan worden aan misbruik.

Daarom geven de bevindingen uit de onderzoekspilot op dit moment aanleiding om nader onderzoek te doen waarbij de in te stellen onderzoeken zich richten op de eventuele misbruiksituaties die zijn opgetreden tijdens de actieve levensduur van de geturboliquideerde rechtspersoon. De validatiefase door middel van boekenonderzoeken heeft inzicht gegeven in de fenomenen. Omdat (nog) niet alle onderzoeken ingesteld c.q. afgerond zijn is dit inzicht nog beperkt.

Binnen deze onderzoekspilot is vanuit het perspectief van de Belastingdienst gekeken naar misbruik. Naast de Belastingdienst als preferent schuldeiser, is het mogelijk dat ook andere schuldeisers (opzettelijk) benadeeld zijn door turboliquidaties. Dit is buiten de reikwijdte van deze onderzoekspilot gebleven.

7.2 Eerste (tussen)rapportage en nieuwe wetgeving

In de eerste rapportage is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de maatregelen die een preventieve werking kunnen hebben om onjuist gebruik c.q. misbruik van turboliquidaties te voorkomen. Hiermee worden drempels opgeworpen die naast de aanscherping van de wetgeving (zie hoofdstuk 4) een belangrijke bijdrage hieraan kunnen leveren. De in rapportage 1 gedane aanbevelingen zijn daarmee nog steeds relevant.

De nieuwe wetgeving zal de mogelijkheden op mogelijke opzettelijke benadeling richting schuldeisers beperken. Tot de mogelijke schuldeisers behoort ook de Belastingdienst. Deze zal daarmee mogelijk ook beter beschermd zijn tegen mogelijk misbruik. De praktijk zal dit verder moeten uitwijzen. De nieuwe wetgeving betreft de introductie van een financiële verantwoordings-verplichting voor bestuurders en de mogelijkheid om een civielrechtelijk

bestuursverbod op te leggen in geval van misbruik. Doel hierbij is om het vertrouwen in de regeling te vergroten en de turboliquidatie op die manier een toegankelijker instrument te maken voor ondernemers die hun bedrijf willen beëindigen.

¹³ Team Aanpak Risicovolle Netwerken

7.3 Verwachtingen en ontwikkelingen

Zeker nu de coronasteunmaatregelen beëindigd zijn is de verwachting dat er een toename in het aantal turboliquidaties zal plaatsvinden.¹⁴

Wat hierbij wel voor ogen moet worden gehouden is dat de kwaadwillenden zich vermoedelijk niet zullen laten belemmeren en onder het motto "papier is geduldig" een beeld zullen presenteren die geen indicaties van misbruik zullen opleveren. In tabel 1 is het beeld van de ontwikkeling in aantallen turboliquidaties in de tijd weergegeven. Hieruit komt naar voren dat er een sterke toename is in de laatste twee jaar. Dit geeft aan dat het belang van monitoren/analyseren op misbruiksituaties na inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving alleen maar groter wordt.

Samenwerking met BEH die een belangrijke rol heeft in de handhaving van de naleving van de nieuwe wettelijke bepalingen is daarbij van groot belang. De informatie-uitwisseling met de Belastingdienst is daarbij van belang om de handhaving effectief uit te kunnen oefenen.

Inspectie, controle, toezicht

Voor turboliquidaties is deze in ontwikkeling.	Inspectie, controle, toezicht
Inspectie, controle, toezicht	Het doel
van FiB is om het overzicht en inzicht, met behulp van actuele data, in het fenomeen Turboliquidatie op basis van process mining te verbeteren en te vergroten zodat ten behoeve van toezicht de juiste keuzes kunnen worden gemaakt. Deze ontwikkeling is ingezet en wordt vooralsnog bestuurlijk ondersteund. In de afgelopen maanden is de informatie vanuit de onderzoekspilot gedeeld met de medewerkers van DF&A die belast zijn met de ontwikkeling van deze POC.	

7.4 Conclusie voor vervolg

Turboliquidaties zijn ervoor bedoeld dat een aandeelhouder op een eenvoudige manier afscheid kan nemen van de rechtspersoon. Veel van deze aandeelhouders zijn goedwillenden en zijn ook bereid zich aan de (fiscale) regel te houden. Omdat er nogal wat formele eisen aan een turboliquidatie verbonden zijn gaat het ook wel eens mis. Dat betekent niet dat er materiele zin zaken fout gaan. Wel is uit deze pilot duidelijk geworden dat turboliquidaties ook worden gebruikt in misbruiksituaties. Ook is duidelijk geworden dat deze nog niet zo eenvoudig te detecteren zijn.

Dat laat onverlet dat het verstandig is om de komende periode aandacht te besteden aan dit onderwerp.

¹⁴ Tijdelijke wet: het kabinet verwacht dat er tijdelijk meer behoefte bestaat om gebruik te maken van de mogelijkheid tot de eenvoudige ontbinding van de rechtspersoon zonder baten (turboliquidatie).

Bijlage toelichting risico-indicatoren

Risico 1	Melding bij KvK De bestuurders van de rechtspersonen zijn wettelijk¹⁵ verplicht om de turboliquidatie te melden bij de Kamer van Koophandel binnen 7 dagen na het besluit door het bevoegde orgaan (veelal de AvA) Naarmate de turboliquidatie later wordt gemeld wordt het risico van misbruik als groter verondersteld. Indien de melding binnen de termijn plaatsvindt, dan wordt dit als positief nalevingsgedrag geduid en een daarbij aansluitende score toegekend.
Risico 2	Jaarstukken gedeponeerd Het niet naleven van de deponeringsplicht gedurende de levensduur van de rechtspersoon is een verondersteld risico wat kan duiden op het verhullen van misbruiksituaties. Het niet-deponeren is een risicoverhogende factor, immers hiermee wordt niet voldaan een wettelijke verplichting. Het tijdig deponeren wordt beschouwd als een risicoverminderende factor.
Risico 3	Het niet hebben van bewaarder boeken en bescheiden Op grond van artikel 24 Boek 2 BW is een rechtspersoon verplicht om een bewaarder aan te wijzen of te benoemen conform de statuten. Indien deze bewaarplicht niet wordt nageleefd, is inzage in van boeken en bescheiden niet gewaarborgd. Het niet benoemen van een bewaarder van boeken en bescheiden wordt daarmee als een risicofactor beschouwd.
Risico 4	Indien bewaarders is NNP (niet-natuurlijk persoon) Indien de bewaarder een niet-natuurlijk persoon is, kan dat duiden op een verhullende structuur waardoor een inzage bemoeilijkt kan worden.
Risico 5	Adressoort bewaarder Indien de bewaarder niet in Nederland of een adres vertrokken onbekend waarheen heeft, betekent dit een complicerende factor voor inzage en wordt daardoor een risicoscore aan deze indicatoren toegekend.
Risico 6	Leeftijd rechtspersoon Naarmate de rechtspersoon korter bestaat, neemt het risico toe dat de rechtspersoon voor andere doeleinden is opgericht dan reguliere ondernemingsactiviteiten.
Risico 7	Schulden bij de Belastingdienst Het achterlaten van een fiscale schulden tijde van het besluit tot turboliquideren is een risico dat kan duiden op een misbruiksituatie Naarmate de schuld hoger is, wordt een hoger risico verondersteld.
Risico 8	Competente team binnen BD Indien de entiteit valt onder de competentie van team ITE of ARN kan dit duiden op een risicovolle turboliquidatie. Omgekeerd: indien entiteit valt onder de competentie van een FD-team (deelnemer aan een HT-convenant via de fiscaal dienstverlener) wordt dit verondersteld een risicodempende factor te zijn.

¹⁵ Zie art. 19 lid 4 BW en artikel 20 Handelsregisterwet

Risico 9	Aandeelhouderswisseling <1 jr voor TL
	Een wisseling van aandeelhouders kort voor het besluit tot turboliquidatie is een mogelijke indicator van misbruiksituatie. Er zou in deze situatie bijv. sprake kunnen zijn van veelplegers/katvangers.
Risico 10	Bestuurderswisseling <1 jr voor TL Toelichting analoog aan het vorige risico.
Risico 11	Baten aanwezig ten tijde van TL Op basis van artikel 19 lid 4 BW2 kan het besluit tot turboliquidatie alleen genomen worden, indien de rechtspersoon ten tijde van het besluit geen baten meer heeft. Indien dat wel het geval is, dan duidt dat een risico aan. Er heeft geen vereffening plaatsgevonden, evt, schuldeisers zijn mogelijk niet betaald.
Risico 12	Rek crt AH > 0 (in aangifte jaar voorafgaand aan ontbinding) Indien de rechtspersoon kort voor het besluit tot turboliquidatie een vordering op de AH (aandeelhouder) heeft, dan bestaat het risico dat de fiscale claim die daar op rust niet gerealiseerd kan worden.
Risico 13	Pensioenvoorziening > 0 (in aangifte jaar voorafgaand aan ontbinding) Analoog aan risico 12. Ook op de pensioenvoorziening rust een fiscale claim.
Risico 14	HIR > 0 (in aangifte jaar voorafgaand aan ontbinding) Analoog aan risico 12. Op de gerealiseerde boekwinst rust eveneens een fiscale claim.
Risico 15	Branche obv SBI-code risicovol: Inspectie, controle, toezicht Op basis van expertise binnen de Belastingdienst kan gezegd worden dat deze branches risicovol zijn ten aanzien van het risico op misbruik van turboliquidatie. Deze groep kenmerkt zich onder andere door relatief lage lonen.
Risico 16	Adreswisselingen in jaar voorafgaand aan TL >2 Het kort voor turboliquidatie wisselen van adres kan een indicatie zijn van verhullend gedrag.
Risico 17	Aandeelhouder(s) aantal TL's per AH: Dit risico duidt op subjecten (natuurlijke personen) die meer dan drie keer betrokken zijn geweest bij een turboliquidatie in hun hoedanigheid als aandeelhouder. Naarmate het aantal toeneemt wordt een groter risico verondersteld.

Risico 18	Geen Natuurlijk Persoon in de entiteit Het afwezig zijn van natuurlijke personen als onderdeel van de entiteit is zodanig opmerkelijk dat dit tot een risicosignaal moet leiden.
Risico 19	Aangiftegedrag Vpb, in geval van rechtsvorm B.V. Verzuimgedrag is een indicator dat er sprake is van een risico. De aangifteplicht geldt voor de aangifteperiodes tot aan het besluit tot turboliquidatie.
Risico 20	Adressoort Aandeelhouder Dit risico is analoog aan risico 5.
Risico 21	Geen loonheffing geheven Regulier zou er in het geval van een rechtspersoon loonheffing aan de orde, in ieder geval de heffing over het gebruikelijk loon van de bestuurders. De afwezigheid daarvan duidt aan dat er mogelijk een risico is; rechtspersoon wordt niet gebruikt voor reguliere ondernemingsactiviteiten.